

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

DIAGNOSTICS OF FINANCIAL STABILITY OF INSURANCE COMPANY

Головко О.Г.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Харківський навчально-науковий інститут
Університету банківської справи

Орехова К.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Харківський навчально-науковий інститут
Університету банківської справи

Кривоніс М.А.

магістрантка, Харківський навчально-науковий інститут
Університету банківської справи

Golovko Olena

PhD in Economics, Associate professor,
Associate professor of the Finance. Banking
and Insurance Department,
The State Higher Educational Establishment "University of Banking",
Kharkiv Education and Scientific institute

Oryekhova Kateryna

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate professor of the Finance. Banking
and Insurance Department,
The State Higher Educational Establishment "University of Banking",
Kharkiv Education and Scientific institute

Kryvonis Maryna

Master's Student,
The State Higher Educational Establishment "University of Banking",
Kharkiv Education and Scientific institute

У статті проведено аналіз фінансового стану страхової компанії ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр. Виявлено, що, фінансовий стан страхової компанії є стабільним та має тенденцію до покращення. Однак він має певні проблеми. По-перше, страхова компанія має переглянути структуру капіталу. Хоча перевищення зобов'язань страховиків над власними ресурсами є специфічною особливістю страхової діяльності, проте їхнє співвідношення повинно бути обґрунтованим. По-друге, перестраховання є одним із методів забезпечення фінансової стійкості страховика, однак страхова компанія застосовує його до сити обмежено. Для вирішення цих проблем запропоновано розроблення фінансової стратегії страхової компанії на основі життєвого циклу. Для оцінки ефективності фінансової стратегії公司推荐овано застосування матриці фінансової рівноваги Франшона-Романе. Її перевагами є не лише розгляд теперішнього фінансового стану страхової компанії, а й врахування зміни ефективності фінансової стратегії через основні показники діяльності.

Ключові слова: ліквідність, фінансова криза, фінансова стратегія, актив, пасив, фінансова стабільність, страхова компанія.

В статье проведен анализ финансового состояния страховой компании ЗАО СК «АХА Страхование» за 2015–2017 гг. Выявлено, что финансовое состояние страховой компании является стабильным и имеет тенденцию к улучшению. Однако оно имеет определенные проблемы. Во-первых, страховая компания должна пересмотреть структуру капитала. Превышение обязательств страховщиков над собственными ресурсами является специфической особенностью страховой деятельности, однако их соотношение должно быть обоснованным. Во-вторых, перестрахование является одним из методов обеспечения финансовой устойчивости страховщика, однако страховая компания применяет его весьма ограничено. Для решения этих проблем предложено разработать финансовую стратегию страховой компании на основе жизненного цикла. Для оценки эффективности финансовой стратегии компании рекомендуется применение матрицы финансового равновесия Франшона-Романе. Ее преимуществами является не только определение текущего финансового состояния страховой компании, но и учет изменения эффективности финансовой стратегии на основе основных показателей деятельности.

Ключевые слова: ликвидность, финансовый кризис, финансовая стратегия, актив, пассив, финансовая стабильность, страховая компания.

In the context of the financial crisis, one of the main problems, which prevail in the domestic insurance market, is to support financial stability at the determined level. It allows performing the functions on the protection of the national economy from crisis manifestations. The article analyses the financial situation of the company "AXA Insurance" over 2015-2017. It has been determined, the financial situation of the insurance company is successful, but it has some financial problems. At first, the insurance company has to revise the capital structure. When liabilities are more than own recourses, then it is the specific characteristic of the insurance company, but their correlation must be justified. Secondly, reinsurance is one of the methods of providing the insurance company with financial stability, but the insurance company uses it sufficiently limited. For solving these problems, it has been proposed to develop a financial strategy of the insurance company, taking into account the lifecycle. To estimate the effectiveness of the insurance company, the article recommends using matrix techniques of Franshone-Romane. Its main advantages are the estimation of the modern financial situation and taking into account the changes in the effectiveness of the financial strategy due to financial indexes. The basic premise for the formation of the financial stability and development of insurance company is costs level. It has been characterized the ratio between paid insurance indemnity and received insurance premiums. The optimal level of insurance indemnity for the domestic insurance company is from 50% to 70%. If it is less than 50%, it indicates higher insurance rates and disloyal financial policy of the insurance company. If the insurance indemnity is more than 70%, it shows unbalance insurance portfolio and can negatively influence the insurance company capacity to perform their liabilities in future. The paper marks that selection of the insurance company is the major component of the success. Estimation and identification of the main problems of the financial strategy of the insurance company is the instrument for improving the activity of the insurance company, increasing its profitability and providing stable development.

Key words: liquidity, financial crisis, financial strategy, asset, financial stability, insurance company.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. В умовах тривалої фінансової кризи однією з основних проблем, які постали перед вітчизняним страховим ринком, є підтримка на належному рівні його фінансової стабільності, що дає змогу страховим компаніям виконувати функції із захисту національної економіки від кризових явищ та подій.

Різкі зміни ринкової кон'юнктури ставлять під загрозу не лише прибутковість діяльності страхових компаній, а й узагалі стабільність їхнього функціонування. Основними причинами припинення діяльності страхових компаній є їхня неспроможність нейтралізувати ризики, а також відповідати за своїми зобов'язаннями, що зумовлено недостатністю ресурсної бази.

Стабільність страхового ринку є однією з найважливіших умов розвитку національної економіки. Вона дає змогу з більшою ймовірністю визначити основні напрями страхової діяльності, підвищити привабливість для інвесторів та інших суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор. Проблематика управління фінансовою стабільністю страхових компаній знайшла своє відображення у дослідженнях провідних українських учених, таких як: Г.О. Алексін [1], Л.О. Волощук [2], О.М. Гончаренко [3], А.І. Іващенко [4], І.С. Лапіна [5], В.М. Маховка [6], А.В. Череп [9].

Вирішення цієї проблеми також знайшло відображення в роботах закордонних науковців, таких як: Gu Haihua, Bai Bing, Guo Zhiqiong [10], Nazari Reza, Zamani Ali Asgar [12], Т.К. Miroshnikova [11], Zhao Xue, Tai Xiaohong [13].

Висвітлення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. У зв'язку з останніми подіями у політичній та економічній площині нашої держави постає необхідність пошуку нових підходів, які сприятимуть виходу страхових компаній із кризи та забезпечать їм належний рівень фінансової стабільності. Значна частка страхових компаній України має незадовільну структуру капіталу та відчуває нестачу оборотних коштів.

розроблення та впровадження нових методів аналізу та шляхів покращення фінансового стану страхової компанії дасть змогу збільшити свій майновий потенціал, відновити платоспроможність та прибутковість. Постійне забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень фінансової стабільності та здатності страхової компанії до подальшого розвитку є однією з головних умов подолання наявних кризових явищ у діяльності страхових компаній.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою цього дослідження є діагностика фінансової стабільності страхової компанії.

У статті використано такі методи наукових пізнання: аналізу, синтезу, системного підходу та абстрагування.

Як інформаційне забезпечення визначено діяльність ПАТ «УкрСиббанк».

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Фінансовий стан страхової компанії – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин страхової компанії, визначається сукупністю господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів. Він є однією з найважливіших характеристик діяльності страхової компанії у зовнішньому середовищі. Він визначає конкурентоспроможність страхової компанії, її потенціал у діловому співробітництві, оцінює, наскільки гарантовані фінансові інтереси самого страховика та його партнерів із фінансових відносин.

Для комплексного аналізу фінансового стану ПАТ СК «АХА Страхування» виконаємо аналіз фінансової стабільності.

Щодо фінансової стабільності страхової компанії – загалом це її здатність упродовж тривалого часу рівномірно і передбачувано розвиватися на основі інтеграції та застосування передового досвіду за умови збереження здатності до відтворення, а також до прогресивного розвитку і якісного вдосконалення під дією налагодженого руху грошових коштів між суб'єктами господарювання та за умови стійкого розвитку цих суб'єктів, здатності страхової компанії успішно протидіяти й адаптуватися до негативних впливів зовнішніх і внутрішніх факторів, успішно виконуючи свої основні функції, в тому числі і в стресових ситуаціях та в періоди структурних змін.

Під фінансовою дестабілізацією (нестабільністю) слід розуміти такий баланс ризиків у фінансовій системі страхової компанії, за якого вона перестає здійснювати свої функції. Тобто вона нездатна розраховуватися за своїми фінансовими зобов'язаннями. При цьому ці негативні шоки передаються реальній економіці. Слід зазначити, що у стані фінансової дестабі-

лізації фінансова система страхової компанії не здатна саморегулюватися. По суті фінансова дестабілізація – це нерівноважний стан фінансової системи страхової системи.

У табл. 1 наведено індикатори фінансової стабільності ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр.

Проаналізуємо коефіцієнт автономії, він показує, яку частину своїх активів компанія здатна профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів. Із кожним роком можемо спостерігати його спад, це свідчить про збільшення фінансової залежності та великий ступінь ризику фінансових труднощів у майбутньому. Спостерігаємо збільшення показника фінансової залежності в динаміці, що свідчить про збільшення частки позикового капіталу у фінансуванні діяльності. Показник фінансового левериджу характеризує залежність страхової компанії від довгострокових зобов'язань та показує, скільки довгострокових позикових коштів використано для фінансування активів страхової компанії поряд із власними коштами.

У табл. 2 наведено індикатори ліквідності ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр.

З аналізу даних табл. 2 можна дійти висновку, що фактичне значення коефіцієнта загальної ліквідності в достатньому обсязі тримається над нормативно встановленим рівнем. У протилежному разі це свідчить про проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів не досить для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями. Це приведе до зниження довіри до страхової компанії з боку кредиторів, постачальників, інвесторів і партнерів.

Наступним розрахуємо коефіцієнт швидкої ліквідності, що показує, яку частину поточних зобов'язань страхова компанія може погасити за рахунок швидкоореалізованих активів – грошових коштів та їхніх еквівалентів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості. Стан та динаміка цього показника майже збігаються з коефіцієнтом ліквідності. Це можна вважати особливістю саме страхових компаній, які не виробляють матеріальну продукцію, а тому їхні швидко реалізовані активи майже дорівнюють найбільш ліквідним.

Останнім було розраховано коефіцієнт абсолютної ліквідності, що показує, яку частку зобов'язань страховик має можливість погасити негайно, не чекаючи оплати дебіторської заборгованості чи реалізації інших активів. Нормативне значення коефіцієнта встановлено на рівні, більшому за 0. Значення показника на протязі 2015–2017 років свідчить про велику частку грошових коштів у структурі оборотних активів. Це показує великий запас найбільш ліквідних активів для здійснення страхових виплат і свідчить про їхній позитивний вплив на підтримання фінансової стійкості, проте, з іншого боку, таке високе значення показника може демонструвати неефективну політику управління активами.

Таблиця 1

Індикатори фінансової стабільності ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр.

Показник	Формула розрахунку	Рік		
		2015	2016	2017
Коефіцієнт автономії (Кавт)	$\frac{\text{Ф. № 1, р. 1495}}{\text{Ф. № 1, р. 1900}}$	0,44	0,42	0,27
Коефіцієнт фінансової залежності	1 – Кавт	0,56	0,57	0,73
Коефіцієнт фінансової стабільності	$\frac{\text{Ф. № 1, р. 1495}}{\text{Ф. № 1, р. 1595} + \text{р. 1695} + \text{р. 1700}}$	0,79	0,74	0,38
Показник фінансового левериджу	$\frac{\text{Ф. № 1, р. 1595}}{\text{Ф. № 1, р. 1495}}$	1,13	1,25	2,5
Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\text{Ф. № 1, р. 1495} + \text{р. 1595}}{\text{Ф. № 1, р. 1900}}$	0,94	0,96	0,96
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{\text{Ф. № 1, р. 1595} + \text{р. 1695} + \text{р. 1700}}{\text{Ф. № 1, р. 1900}}$	0,56	0,57	0,73

Джерело: розроблено за даними публічної фінансової звітності ПАТ СК «АХА Страхування» [7]

Таблиця 2

Індикатори ліквідності ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр.

Показник	Рік		
	2015	2016	2017
Коефіцієнт загальної ліквідності	17,49	22,39	19,24
Коефіцієнт швидкої ліквідності	17,48	22,38	19,23
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	13,85	17,11	13,58

Джерело: розроблено за даними публічної фінансової звітності ПАТ СК «АХА Страхування» [7]

Простежимо за динамікою показників балансу упродовж 2015–2017 років. Оскільки в умовах кризового стану економіки страховий ринок зазнає змін, тому буде доцільним простежити ці зміни.

Показники активу та пасиву балансу ПАТ СК «АХА Страхування» наведені в табл. 3.

Дані табл. 3 свідчать про збільшення майже у 4 рази необоротних активів у 2017 р. порівняно з 2016 р., що має позитивну тенденцію, бо зміна необоротних активів безпосередньо впливає на загальну вартість активів страхової компанії.

Щодо оборотних активів, то за аналізовані періоди спостерігається тенденція також до їх збільшення. Такі зміни позитивно відображаються на роботі страхової компанії, адже вказують на розширення роботи страхової компанії. Це відбувається за рахунок відкриття нових дирекцій, розширення наявних та збільшення клієнтської бази. Збільшення оборотних активів дасть можливість ПАТ СК «АХА Страхування» закріпитися на вітчизняному ринку страхування та зайняти лідируючі позиції серед конкурентів.

Розглянемо показники пасиву балансу, які наведені у табл. 4.

Важливою передумовою формування конкурентного середовища страхової компанії є рівень виплат. Цей коефіцієнт характеризує співвідношення виплаченого страхового відшкодування та отриманих страхових премій. Оптимальний

рівень виплат для української страхової компанії повинен знаходитися в межах від 50 до 70%. Всі цифри нижче 50% можуть свідчити про завищені тарифи або нелояльну виплатну політику компанії. Якщо ж рівень виплат вище 70%, це може свідчити про незбалансованість страхового портфеля, що може негативно впливати на здатність компанії виконувати свої обов'язки в подальшому [7].

Проаналізуємо рівень валових страхових виплат ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр. (рис. 1).

Протягом досліджуваного періоду цей показник так і не досяг рекомендованого вітчизняними науковцями та практиками значення. Максимально наближеним воно було у 2015 р. і становило 49,3%, та вже у подальші роки мало тенденцію до спадання. З одного боку, це можна трактувати як ефективну політику топ-менеджменту у сфері андеррайтингу та відбору страхових ризиків. У такому разі страхову компанію можна розцінювати як надійного постачальника страхових послуг, який має достатні фінансові можливості відповідати за своїми зобов'язаннями.

Проте, з іншого боку, такий рівень виплат страховальник може сприймати як політику ухилення страховою компанією від сплати страхового відшкодування, що призведе до зниження попиту на її продукти та, відповідно, зниження

фінансової стійкості в майбутньому. Однак, враховуючи швидкі темпи зростання страхових премій за останні роки та постійну інноваційну діяльність, така ситуація для ПАТ СК «АХА Страхування» все ж є малоімовірною.

Висновки. У роботі проведено аналіз фінансового стану страхової компанії ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр. Виявлено, що, незважаючи на складну економічну

ситуацію, втрату регіональних дирекцій та нестабільне функціонування ринку страхування, фінансовий стан ПАТ СК «АХА Страхування» залишається стабільним та має тенденцію до покращення.

Однак, деякі вимоги до забезпечення платоспроможності страхової компанії відповідно до ст. 30 Закону України «Про страхування» не виконувалися. По-перше, ПАТ СК «АХА Стра-

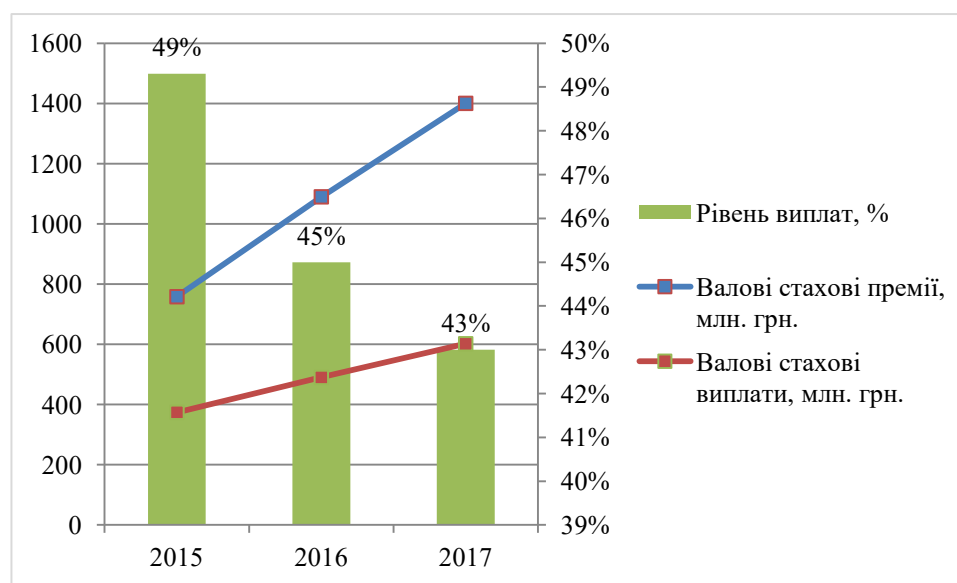

Рис. 1. Динаміка рівня валових страхових виплат ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр.

Джерело: розроблено за даними публічної фінансової звітності ПАТ СК «АХА Страхування» [7]

Таблиця 3

Показники активу балансу ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр., тис. грн.

Актив	Рік			Приріст 2016/2015	Приріст 2017/2016
	2015	2016	2017		
Необоротні активи	47627	61538	2293258	13911	2231720
Оборотні активи	964657	1371349	1496166	406692	124817
Необоротні активи та групи вибуття	-	-	-	-	-
Баланс	1012284	1432887	3789424	420603	2356537

Джерело: розроблено за даними публічної фінансової звітності ПАТ СК «АХА Страхування» [7]

Таблиця 4

Показники пасиву балансу ПАТ СК «АХА Страхування» за 2015–2017 рр.

Пасив	Рік			Приріст 2016/2015	Приріст 2017/2016
	2015	2016	2017		
Власний капітал	545223	608453	488402	63230	-120051
Довгострокові зобов'язання	620253	763186	1223242	142933	460056
Поточні зобов'язання	67744	61248	77780	-6496	16532
Баланс	1233220	1432887	1789424	199667	356537

Джерело: розроблено за даними публічної фінансової звітності ПАТ СК «АХА Страхування» [7]

хування» повинно переглянути, свою структуру капіталу. Адже, хоча перевищення зобов'язань страховиків над власними ресурсами є специфічною особливістю страхової діяльності загалом, проте їх співвідношення повинно бути обґрунтованим. По-друге, перестраховування є одним із методів забезпечення фінансової стійкості страховика, однак, як ми бачимо, ПАТ «СК «АХА Страхування» застосовує цей механізм досить обмежено, а тому цей момент потребує доопрацювання.

Перспективи подальших досліджень. Вибір фінансової стратегії для страхової компанії – головний складник її успіху. Оцінка та визначення основних недоліків фінансової стра-

тегії уже функціонуючої страхової компанії – це інструмент для покращення діяльності страхової компанії, збільшення його прибутковості та досягнення сталого розвитку. Для оцінки ефективності фінансової стратегії компанії у всьому світі застосовується матриця фінансової рівноваги, або, як її по-іншому називають, матриця фінансових стратегій Франсона-Романе, яка була розроблена французькими вченими. Головна її перевага полягає у тому, що у ній не тільки розглядається нинішній стан страхової компанії, а й враховується зміна ефективності стратегії через основні показники діяльності. Це є предметом подальшого дослідження авторів цієї роботи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Алексін Г.О. (2016). Фінансова стратегія в контексті життєвого циклу підприємства. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. № 4. С. 66–73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2016_4_11 (дата звернення 01.09.2019).
2. Волощук Л.О., Науменко К.І. (2017). Фінансова стратегія в управлінні розвитком та економічною безпекою підприємств. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. № 1. С. 23–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ejoru_2017_1_7 (дата звернення 17.09.2019).
3. Гончаренко О.М. (2015). Фінансова стратегія: теоретичні питання розробки та реалізації. *Вісник соціально-економічних досліджень*. № 1. С. 35–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2015_1_6 (дата звернення 07.09.2019).
4. Іващенко А.І., Юсупова К.Ф. (2018). Фінансова стратегія підприємства: розробка та реалізація в умовах девелоперської компанії. *Економіка та держава*. № 1. С. 45–49.
5. Лапіна І.С., Лопаток К. М. (2017). Фінансова стратегія: економічна сутність та місце в системі управління підприємством. *Економічний форум*. № 2. С. 192–197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2017_2_35 (дата звернення 25.09.2019).
6. Маховка В.М., Зуйков В.О., Очнев А.О. (2016). Фінансова стратегія в контексті побудови конкурентної стратегії підприємства в умовах сучасного ринку. *Економіка і регіон*. № 3. С. 127–131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2016_3_19 (дата звернення 15.08.2019).
7. ПАТ СК «АХА Страхування»: офіційний Веб-сайт. URL: <https://axa-ukraine.com/ru/> (дата звернення 08.08.2019).
8. Про страхування: закон / *Верховна Рада України*; документ 85/96-ВР; поточна редакція від 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 29.08.2019).
9. Череп А.В., Петрова А.В. (2018). Фінансова стратегія конкурентоспроможності агропромислових підприємств. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. № 3. С. 134–137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2018_3_24 (дата звернення 02.10.2019).
10. Gu Haihua, Bai Bing, Guo Zhiqiong (2014). Research on the Financial Strategy of the Small and Medium-sized Enterprises in China. *The 2nd International conference on applied social science research*. Shanghai, Peoples R China, Jul 10–11, 2014. P. 135–138.
11. Miroshnikova T.K. (2014). Improving cost management based on budgeting as a main element of development enterprise strategy. *International Multidisciplinary Scientific Conferences on Social Sciences and Art. Political Sciences, Law, Finance, Economics And Tourism*. Albena, Bulgaria. Sep 01–10. Vol II. P. 335–341.
12. Nazari Reza, Zamani Ali Asgar (2018) Reducing the financial risk and increasing the output by adopting and suitable locating of financial strategies. *European journal of sustainable development*. Tom 7, № 1. P. 75–88.
13. Zhao Xue, Xiaohong Tai (2013). Financial Strategy Based on Enterprise Sustainable Development. *The 5th international conference on financial risk and corporate finance management*. Dalian, Peoples R China, Jun 29–30. P. 274–278.

REFERENCES:

1. Aleksin G.O. (2016). Finansova strategiya v konteksti zhyt'yevogo cy`klu pidpry`yemstva. *Naukovy`j visny`k Nacional'noyi akademiyi staty`sty`ky`, obliku ta audy`tu* [Financial strategy in the context of the enterprise life cycle. *Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Auditing*]. # 4. P. 66-73. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2016_4_11 (appeal date 01.09.2019).
2. Voloshhuk L.O., Naumenko K.I. (2017). Finansova strategiya v upravlinni rozvy`tkom ta ekonomichnoyu bezpekoyu pidpry`yemstv. *Ekonomichny`j zhurnal Odes`kogo politexnichnogo universy`tetu* [Financial strategy to

- manage the development and enterprises economic security. *Economic Journal of Odessa Polytechnic University*. # 1. P. 23–30. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ejopu_2017_1_7 (accessed 17.09.2019).
3. Goncharenko O.M. (2015). Finansova strategiya: teoretychni pytannya rozrobky ta realizaciyi. *Visnyk social'no-ekonomichnykh doslidzhen* [Financial strategy: theoretical issues on development and implementation. *Bulletin of socio-economic research*]. 2015. # 1. P. 35–40. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2015_1_6 (accessed 07.09.2019).
4. Ivashhenko A.I., Yusupova K.F. (2018). Finansova strategiya pidpryemstva: rozrobka ta realizaciya v umovax developers'koyi kompaniyi. *Ekonomika ta derzhava* [Financial strategy of the enterprise: development and realization in the conditions of the development company. *Economy and the state*]. 2018. # 1. P. 45–49.
5. Lapina I.S., Lopatko K.M. (2017). Finansova strategiya: ekonomichna sutnist' ta misce v systemi upravlinnya pidpryemstvom. *Ekonomichnyj forum* [Financial strategy: economic essence and place in the enterprise management system. *Economic Forum*]. 2017. # 2. P. 192–197. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2017_2_35 (accessed 25.09.2019).
6. Maxovka V.M., Zujkov V.O., Ochnyev A.O. (2016). Finansova strategiya v konteksti pobudovy konkurentnoyi strategiyi pidpryemstva v umovax suchasnogo rynku. *Ekonomika i region* [Financial strategy in the context of building a competitive enterprise strategy in today's market. *Economy and region*]. 2016. # 3. P. 127–131. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2016_3_19 (accessed 15.08.2019).
7. PAT SK «AXA Straxuvannya»: oficijnyj Veb-sajt. [PJSC IC «AXA Insurance»: the official website]. Available at: <https://axa-ukraine.com/ru/> (accessed 08.08.2019).
8. Pro straxuvannya: zakon / Verhovna Rada Ukrayiny; dokument 85/96-VR; potocna redakciya vid 07.02.2019 [About insurance: law / Verkhovna Rada of Ukraine; document 85/96-VR; current revision from 07.02.2019]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80> (accessed 29.08.2019).
9. Cherep A.V., Petrova A.V. (2018). Finansova strategiya konkurentospromozhnosti agropromy'slovykh pidpryemstv. *Visnyk Zaporiz'kogo nacional'nogo universytetu. Ekonomichni nauky* [Financial strategy of competitiveness of agricultural enterprises. *Bulletin of Zaporizhzhya National University. Economic sciences*]. # 3. P. 134–137. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2018_3_24 (accessed 02.10.2019).
10. Gu Haihua, Bai Bing, Guo Zhiqiong (2014) Research on the Financial Strategy of the Small and Medium-sized Enterprises in China. *The 2nd International conference on applied social science research*. Shanghai, Peoples R China. Jul 10–11. P. 135–138.
11. Miroshnikova T.K. (2014) Improving cost management based on budgeting as a main element of development enterprise strategy. *International Multidisciplinary Scientific Conferences on Social Sciences and Art. Political Sciences, Law, Finance, Economics And Tourism*. Albena, Bulgaria, Sep 01–10. Vol II. P. 335–341.
12. Nazari Reza, Zamani Ali Asgar (2018) Reducing the financial risk and increasing the output by adopting and suitable locating of financial strategies. *European journal of sustainable development*. 2018. Tom 7, № 1. P. 75–88.
13. Zhao Xue, Xiaohong Tai (2013) Financial Strategy Based on Enterprise Sustainable Development. *The 5th international conference on financial risk and corporate finance management*. Dalian, Peoples R China. Jun 29–30. P. 274–278.